

OBRYDŁOŚĆ (62) sb f

Oba o prawdopodobnie jasne (tak w o- oraz -ość).

sg N obrzydłość (6). ◇ G obrzydłości (3). ◇ D obrzydłości (4). ◇ A obrzydłość (12). ◇ I obrzydłością (8). ◇ pl N obrzydłości (3). ◇ G obrzydłości (9). ◇ D obrzydłością (2). ◇ A obrzydłości (11). ◇ I obrzydłościami (4); -ami *BudBib* (3), -ami (1) *BibRadz*.

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w.

To, co jest odrażające, wstrętne, co budzi odrazę, wstręt (62) :

a. *To, co jest odrażające moralnie, grzech, występki, niegodziwość; nikczemność; abominato PolAnt, Vulg, Cn; abiectio, coinquinatio, nefas PolAnt; immunditia Vulg; execrabilitas, exsecrumentum, fastidium, foeditas, horror, nausea Cn (48) :* Który kogo nienawidzi/ poznać go z warg jego/ [...] Gdy z tobą mowi łalkawie/ nie wierz mu/ abowiem wiele ma obrzydłości w sercu swoim. *BibRadz Prov* 26/25; Zaiłteć pychą iest początkiem grzechu/ á kto ią w sobie ma/ okázuie z siebie wielkie obrzydłości/ aż potym podwrocon będzie. *BibRadz Eccli* 10/13[15], *Deut* 18/12; A ine sprawy leakimowe y obrzydłości których się dopuśczał y co się nálezło na nim (tedy) to napisano w księgach krolow Izraelskich y Iudzkich *BudBib* 2.Par 36/8, *Prov* 13/19, 26/25; Trzebáby wspomnieć niektóre obrzydłości ktore wielkiego kárania godne/ nie śmiechu *GórnRozm* L2v; *GórnTroas* 71.

obrzydłość czyja (11): Gdy tedy wnidziesz do ziemie którą tobie dawa Pan Bog twoy/ nie vczze się abyś miał náśladować obrzydłości narodow onych. *BibRadz Deut* 18/9, *Ez* 22/2, II 141b; Wszytcy też przednieyfy offiárnicy y lud polpolity wielce zgrzeszyli wedle wżech obrzydłości pogánfkich/ á pomázali kościół Iehowy *BudBib* 2.Par 36/14, 3.*Esdr* 8/81[83], 4.*Reg* 16/3, 2.Par 33/2, *Ez* 16/2, 22/2, 33/29; *NiemObr* 66.

obrzydłość czyja [= kto czuje odrazę] (1): Nie ma być zbroiá męska ná niewieście/ nie oblecze się też mąż w odzienie niewieście/ bo obrzydłość Iehowy Bogá twego (iest) káždy działájący to. *BudBib Deut* 22/5.

W połączeniach szeregowych (2): *BibRadz* II 141b; Ale iż się powtarzać niechce/ [...] iáko tho iest pan [o obzarstwie] szkodliwy/ y iákie szkody/ lekkości/ y dziwne obrzydłości z niego przypadáją. *RejZwierc* 157v.

W charakterystycznych połączeniach: obrzydłość dziwna, pogańska, prawa; dopuszczać się obrzydłości; mieć obrzydłość (2), naśladować (2), okaz(ow)ać (2), oznajmić; napęlnić [co] obrzydłością.

Zwroty: »być (a. stać się) obrzydłością; jest (a. stała się) obrzydłość [w tym: przed kim (3), między kim (1), komu (1)]« = abominationem esse PolAnt, Vulg [szyk zmienny] (5;2): *BibRadz Deut* 13/14; Kámień á kámień/ korzec á korzec obrzydłością (iest) Iehowie to oboie. *BudBib Prov* 20/10, *Os* 9/10, *Eccli* 19/19; *CzechRozm* 84; *CzechEp* 78; Bog zna sercá wálze: abowiem to co iest v ludzi wyniołego/ obrzydłość iest przed Bogiem. *WujNT Luc* 16/15.

»plugawić [co] obrzydłością« (2): Synow też swoich aby nieobrzezowali [w *Jeruzalem i innych miastach judzkich*]/ duze swe plugawiac wżelákimi obrzydłościami [*abominarentur animas suas in omni immundo et coinquinatione*] *BibRadz* 1.*Mach* 1/51; *BudBib* 1.*Mach* 1/51.

»obrzydłością położyć [kogo]« = *uczynić kogo odrażającym; ponere abominationem a. abiectionem PolAnt* [szyk zmienny] (2): Oddaliłeś znaiome moje odemnie/ położyłeś mię im obrzydłością/ zamknąłem fię a nie lza wynić. *BudBib Ps 87/9, Thren 3/45.*

»obrzydłość popełnić« (1): [mówi Bóg] [Ahab i Sekijas] obrzydłość popełnili w Izraelu [fecerunt nefas]/ gwałcili cudze żony/ á opowiedáli słowá fáłefzne w imię moje *BibRadz Ier 29/23.*

»(u)czynić obrzydłość; czyniący obrzydłość; uczyniona obrzydłość« = *abominationem facere PolAnt; abominationem faciens Vulg; facta est abominatio PolAnt* [szyk zmienny] (13;1;1): Strzeżcież tedy wftaw moich/ nie náfláduiác żadney z tych obrzydłości/ kthore przed wámi czyniono/ áni fie plugawcie iemi/ Abowiem ia ieftem Pan Bog wász. *BibRadz Lev 18/30; podnosił oczy swe ku bálwánom/ czyniác obrzydłość. BibRadz Ez 18/12, I 388c marg, Ier 32/35, Ez 18/13; Izali fię záfwtzdziłi wczyniwfiy obrzydłość? záiłfte wftydem nie záfwtzdziłi fię BudBib Ier 6/15, Deut 17/4, Ier 29/23, 32/35, Ez 18/12, 13, 24, 22/11, 33/29; Nie wnidzie do niego [do królestwa niebieskiego] nic nieczyłftego ábo czyniącego obrzydłość y kłámftwo WujNT Apoc 21/27.*

Szeregi: »obrzydłość i obrażenie« (1): Y dla tegołz ná bálwany pogáńkie przyidzie karánie/ iłz w ftworzeniu Bożym íá wykłztałtowane ku obrzydłości/ y ku obrázeniu [*in abominationem facti sunt, et in scandala*] dułz ludzkich *BudBib Sap 14/11.*

»smieci i obrzydłość« (1): Smieciámi y obrzydłością położyłeś nas w pośrzodku narodow [*abrasionem et abiectionem posuisti nos in medio popularom*] *BudBib Thren 3/45.*

»złość i obrzydłość« (1): rádá złościwych [nie] iefł złączoną z roftropnością/ ále iefł złością y práwą obrzydłością [*Est nequitia et ipsa abominatio*]/ á ízaleńftwem bes mądności. *BudBib Eccli 19/19.*

b. bibl. *Balwan, bożek pogański; abominatio PolAnt; immunditia Vulg* [w tym: obrzydłość czyja (8): *pron poss (2), G sb (2), aiposs (4)*] (14) : Potym dnia piętnáftego miefiácá Cháslleu/ roku íto czterdzięftego y piątego poftáwiono obrzydłość ípuftózenia ná ołtarzu Páńskim. *BibRadz 1.Mach 1/57; A (ták) połzedł Solomon zá Háłzthárotem bogiem Cidońfkim/ y zá Milkomem obrzydłością Hámmońfką. BudBib 3.Reg 11/5; Nie wyniłfzczyli narodow iáko im był rzekł Iehowá. Lecz zmiefzáli fię z narody/ y náuczyli fię wczynkow ich. Y służyli obrzydłociám ich [*servierunt sculptilibus eorum*]/ kthore im były obrażeniem. *BudBib Ps 105/36, Deut 7/26, 3.Reg 11/7 [2 r.], 4.Reg 23/13, Ps 105/38, Is 44/19, Ier 32/34, Dan 12/11; WujNT 172 marg, Mar 13 arg.**

Wyrażenie: »obrzydłoci pogańskie« (1): narod Izraelitow/ y kfiążętá y ofiarownicy/ y Lewitowie/ nie oddzielili od fiebie poftronnych narodow ziemie/ áni obrzydłoci pogańkich *BudBib 3.Esdr 8/68[70].*

Synonimy: **a.** *bezeceństwo, bezecność, grzech, mierzionóść, niecnota, nieczystość, nikczemność, ohyda, plugawość, sprośność, wszeteczeństwo, występpek; b.* *balwan, bożek.*

Cf **OBRZYDA, OBRZYDLIWOŚĆ, OBRZYDNOŚĆ, OBRZYDZENIE**